

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Προσφιλείς αδελφοί ιεράρχαι καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἀποτελεῖ κοινήν πεποίθησιν, ὅτι εἰς τήν ἐποχὴν μας τό φυσικόν περιβάλλον ἀπειλεῖται ὅσον ποτέ ἄλλοτε εἰς τήν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Τό μέγεθος τῆς ἀπειλῆς ἀποκαλύπτεται εἰς τό γεγονός ὅτι τό διακύβευμα δέν εἶναι πλέον ἡ ποιότης τῆς ζωῆς, ἀλλά ἡ διατήρησις αὐτῆς εἰς τόν πλανήτην μας. Διά πρώτην φοράν εἰς τήν ἱστορίαν, ὁ ἄνθρωπος δύναται νά καταστρέψῃ τοὺς ὄρους τῆς ζωῆς ἐπὶ τῆς γῆς. Τά πυρηνικά ὄπλα εἶναι τό σύμβολον τοῦ προμηθεϊκοῦ τιτανισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀπτή ἔκφρασις τοῦ «συμπλέγματος παντοδυναμίας» τοῦ συγχρόνου «ἀνθρωποθεοῦ».

Εἰς τήν χρῆσιν τῆς πηγαζούσης ἐκ τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας ἰσχύος, ἀποκαλύπτεται σήμερον ἡ ἀμφισημία τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐπιστήμη ὑπηρετεῖ τήν ζωὴν, συμβάλλει εἰς τήν πρόοδον, εἰς τήν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀσθενειῶν καί πολλῶν καταστάσεων αἱ ὁποῖαι ἐθεωροῦντο μέχρι σήμερον «μοιραῖαι», δημιουργεῖ νέας θετικές προοπτικές διά τό μέλλον. Ὅμως, ταυτοχρόνως, δίδει εἰς τόν ἄνθρωπον πανίσχυρα μέσα, ἡ κακή χρῆσις τῶν ὁποίων δύναται νά ἀποβῆ καταστροφική. Βιοῦμεν τήν ἐξελισσομένην καταστροφήν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, τῆς βιοποικιλότητος, τῆς χλωρίδος καί τῆς πανίδος, τήν ρύπανσιν τῶν ὑδατίνων πόρων καί τῆς ἀτμοσφαιρας, τήν προϊοῦσαν ἀνατροπήν τῆς κλιματικῆς ἰσορροπίας καί ἄλλας ὑπερβάσεις ὁρίων καί μέτρων εἰς πολλές διαστάσεις τῆς ζωῆς. Ὁρθῶς καί προσφυῶς ἀπεφάνθη ἡ Αγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη 2016), ὅτι «ἡ ἐπιστημονική γνῶσις δέν κινητοποιεῖ τήν ἠθικὴν βούλησιν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος, καίτοι γνωρίζει τοὺς κινδύνους, συνεχίζει νά δρᾷ ὡς ἐάν δέν ἐγνώριζεν» (Εγκύκλιος, § 11).

Εἶναι προφανές ὅτι ἡ προστασία τοῦ κοινῶ ἀγαθοῦ, τοῦ ἀκεραίου φυσικοῦ περιβάλλοντος, εἶναι κοινὴ εὐθύνη ὅλων τῶν κατοίκων τῆς γῆς. Ἡ σύγχρονος κατηγορικὴ προστακτικὴ διά τήν ἀνθρωπότητα εἶναι νά ζῶμεν χωρὶς νά καταστρέφωμεν τό περιβάλλον. Ἐνῶ ὅμως εἰς προσωπικόν ἐπίπεδον καί ἀπό πολλές κοινότητας, ομάδας, κινήματα καί ὀργανώσεις ἐπιδεικνύεται μεγάλη εὐαισθησία καί οικολογικὴ εὐθύνη, τά κράτη καί οἱ οικονομικοὶ παράγοντες ἀδυνατοῦν, ἐν ὀνόματι γεωπολιτικῶν σχεδιασμῶν καί τῆς «ἰδιονομίας τῆς οικονομίας», νά λάβουν τὰς ὀρθὰς ἀποφάσεις διά τήν προστασίαν τῆς κτίσεως

καί καλλιεργοῦν τήν ψευδαίσθησιν ὅτι τά περί «παγκοσμίου οικολογικῆς καταστροφῆς» εἶναι ιδεολόγημα τῶν οικολογικῶν κινήματων καί ὅτι τό φυσικόν περιβάλλον ἔχει τήν δύναμιν νά ἀνανεώνεται ἀφ' ἑαυτοῦ. Τό κρίσιμον ἐρώτημα, ὅμως, παραμένει: Πόσον θά ἀνθέξη ἡ φύσις τās ἀκάρπους συζητήσεις καί τās διασκέψεις, τήν περαιτέρω καθυστέρησιν εἰς τήν ἀνάληψιν ἀποφασιστικῶν δράσεων διά τήν προστασίαν της;

Τό γεγονός ὅτι κατά τήν διάρκειαν τῆς πανδημίας τοῦ νέου κορωνοϊοῦ Covid-19, μέ τόν ἐπιβληθέντα περιορισμόν τῶν μετακινήσεων, τό κλείσιμον ἐργοστασίων καί τήν μείωσιν τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος καί παραγωγῆς, παρατηρήθη μείωσις τῶν ρύπων καί τῆς ἐπιβαρύνσεως τῆς ἀτμοσφαιρας, ἀπέδειξε τόν ἀνθρωπογενῆ χαρακτήρα τῆς συγχρόνου οικολογικῆς κρίσεως. Κατέστη ἐκ νέου σαφές ὅτι ἡ βιομηχανία, ὁ σύγχρονος τρόπος μετακινήσεως, τό αὐτοκίνητον καί τό ἀεροπλάνον, ἡ ἀδιαπραγμάτευτος προτεραιότης τῶν οικονομικῶν δεικτῶν καί ἄλλα συναφῆ, ἐπηρεάζουν ἀρνητικῶς τήν περιβαλλοντικὴν ἰσορροπίαν καί ὅτι ἡ ἀλλαγὴ πορείας πρὸς τήν κατεύθυνσιν μιᾶς οικολογικῆς οικονομίας ἀποτελεῖ ἀδήριτον ἀναγκαιότητα. Δέν ὑπάρχει ἀληθῆς πρόοδος, ἡ ὁποία στηρίζεται εἰς τήν καταστροφήν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Εἶναι ἀδιανόητον νά λαμβάνωνται οικονομικαὶ ἀποφάσεις χωρὶς νά συνυπολογίζωνται αἱ οικολογικαὶ ἐπιπτώσεις των. Ἡ οικονομικὴ ἀνάπτυξις δέν εἶναι δυνατόν νά παραμένῃ ἐφιάλης διά τήν οικολογίαν. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὑπάρχει ἐναλλακτικὴ ὁδὸς οικονομικῆς ὀργανώσεως καί ἀναπτύξεως ἔναντι τοῦ οικονομισμοῦ καί τοῦ προσανατολισμοῦ τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος εἰς τήν μεγιστοποίησιν τῆς κερδοφορίας. Τό μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος δέν εἶναι ὁ homo oeconomicus.

Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, τό ὁποῖον κατά τās τελευταίας δεκαετίας πρωτοστατεῖ εἰς τόν χῶρον τῆς προστασίας τῆς κτίσεως, θά συνεχίσῃ τās οικολογικὰς του πρωτοβουλίας, τήν ὀργάνωσιν οικολογικῶν συνεδρίων, τήν κινητοποίησιν τῶν πιστῶν καί πρωτίστως τῆς νεολαίας, τήν ἀνάδειξιν τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος εἰς βασικόν θέμα τοῦ διαθρησκευτικοῦ διαλόγου καί τῶν κοινῶν πρωτοβουλιῶν τῶν θρησκευτῶν, τās ἐπαφάς μέ πολιτικούς ἡγέτας καί θεσμούς, τήν συνεργασίαν μέ περιβαλλοντικὰς ὀργανώσεις καί οικολογικὰ κινήματα. Εἶναι προφανές ὅτι ἡ σύμπραξις διά τήν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος δημιουργεῖ διαύλους ἐπικοινωνίας καί δυνατότητας διά νέας κοινὰς δράσεις.

Ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι αἱ περιβαλλοντικαὶ δραστηριότητες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἶναι προέκτασις τῆς ἐκκλησιολογικῆς αὐτοσυνειδησίας του καί δέν ἀποτελοῦν ἀπλῶς περιστασιακὴν ἀντίδρασιν εἰς ἓν νέον φαινόμενον. Ἡ ἰδία ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐφηρμοσμένη οικολογία. Τά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, σύνολος ἡ λατρευτικὴ ζωὴ, ὁ ἀσκητισμός καί ὁ κοινοτισμός, ἡ καθημερινότης τῶν πιστῶν, ἐκφράζουν καί παράγουν βαθύτατον σεβασμόν πρὸς τήν κτίσιν. Ἡ οικολογικὴ εὐαισθησία τῆς Ὁρθοδοξίας δέν ἐδημιουργήθη, ἀλλὰ ἀνεδείχθη ἀπὸ τήν σύγχρονον περιβαλλοντικὴν κρίσιν. Ὁ ἀγὼν διά τήν προστασίαν τῆς δημιουργίας εἶναι κεντρικὴ διάστασις τῆς πίστεώς μας. Ὁ

σεβασμός τοῦ περιβάλλοντος εἶναι ἔμπρακτος δοξολογία τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ἡ καταστροφή τῆς κτίσεως εἶναι προσβολή τοῦ Δημιουργοῦ, ὅπως ἀσύμβατος μέ τās βασικάς παραδοχάς τῆς χριστιανικῆς θεολογίας.

Τιμώτατοι ἀδελφοί καί προσφιλέστατα τέκνα,

Αἱ οἰκοφιλικαί ἀξίαι τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως, ἡ πολύτιμος παρακαταθήκη τῶν Πατέρων, ἀποτελοῦν ἀνάχωμα κατά τῆς κουλτούρας, ἀξιολογική βάσις τῆς ὁποίας εἶναι ἡ κυριαρχία τοῦ ἀνθρώπου ἐπί τῆς φύσεως. Ἡ πίστις εἰς Χριστόν ἐμπνέει καί ἐνισχύει τήν ἀνθρωπίνην προσπάθειαν ἐνώπιον καί τῶν μεγίστων δυσκολιῶν. Ὑπό τό πρῶσμα τῆς πίστεως, δυνάμεθα νά ἀνακαλύπτωμεν καί νά ἀξιολογῶμεν ὄχι μόνον τās προβληματικάς πτυχάς, ἀλλά καί τās θετικάς δυνατότητας καί προοπτικάς τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Καλοῦμεν τοὺς ὀρθοδόξους νέους καί τās νέας νά συνειδητοποιήσουν τήν σημασίαν τοῦ νά ζοῦν ὡς πιστοί χριστιανοί καί σύγχρονοι ἄνθρωποι. Ἡ πίστις εἰς τόν αἰώνιον προορισμόν τοῦ ἀνθρώπου κρατύνει τήν μαρτυρίαν μας ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, εὐχόμενοι ἐκ Φαναρίου πᾶσιν ὑμῖν αἴσιον καί παντευλόγητον τό νέον ἐκκλησιαστικόν ἔτος, καρποτόκον εἰς ἔργα χριστοπρεπῆ, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς κτίσεως ὅλης καί πρός δόξαν τοῦ πανσόφου Ποιητοῦ τῶν ἀπάντων, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς, πρεσβείαις τῆς Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, τήν χάριν καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ τῶν θαυμασίων.

βκ' Σεπτεμβρίου α'

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρός Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν